

Vem vinner och vem förlorar på uttag av allmän pension före 65 års ålder?

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Sammanfattning

Personer som har rätt till bostadstillägg vid 65 års ålder kan få mer i total utbetald allmän pension om han eller hon går i pension redan vid 61 års ålder. Men flera villkor måste vara uppfyllda kring personens övriga ekonomi under hela pensionstiden för att detta ska gälla. Likaså kan förutsättningarna ändras om regelverket för bland annat bostadstillägg förändras. För de allra flesta ger dock en senarelagd pensionering mer i total utbetald allmän pension redan i åldersspannet 74 till 79 års ålder. Ju längre denna grupp lever efter 74 till 79 års ålder, desto mer tjänar de på en senarelagd pensionering.

I rapporten visar Pensionsmyndigheten exempel på vad den allmänna pensionen beräknas bli efter skatt för en person som börjar ta ut hel allmän pension vid åldrarna 61, 63, 65 eller 67 år och som sedan tidigare har arbetsinkomster på 20 000 kronor, 25 000 kronor, 30 000 kronor eller 50 000 kronor per månad.

Våra resultat visar dels det självklara att pensionen per månad blir högre ju senare personen väljer att börja ta ut sin pension. Under de första pensionsåren är också det sammanlagda utbetalade pensionsbeloppet (sedan första pensionsutbetalningen) högre för den som går tidigt i pension. Men redan i åldersspannet 74 till 79 års ålder är det få pensionärer som tjänat på att ha tagit ut pensionen tidigt eftersom det sammanlagda utbetalade pensionsbeloppet oftast har hunnit ackumuleras och blivit högre för den som tog ut pensionen vid 65 års ålder, eller senare, än för den person som började ta ut pensionen tidigare.

Rapporten landar i tre huvudsakliga slutsatser som svar på frågan om vem som vinner och vem som förlorar på att börja ta ut hel inkomstgrundad allmän pension före 65 års ålder¹:

- Personer som har tjänat in relativt lite till sin allmänna pension och som kommer att ha rätt till bostadstillägg vid 65 års ålder *kan* tjäna på att börja ta ut sin allmänna pension så tidigt som möjligt. För närvarande är tidigaste ålder för uttag av inkomstgrundad pension 61 år. Att ta ut pensionen vid 61 år, oavsett om personen fortsätter arbeta eller inte, ger personen en högre total utbetald pension än vad personen får genom att vänta med att ta ut pensionen. En lönsam variant för den som kan arbeta vidare skulle därför kunna vara att ta ut pensionen från 61 års ålder och arbeta vidare till 65 års ålder. Slutsatsen gäller förutsatt dagens regler för garantipension och bostadstillägg.

Det finns flera dock flera osäkerheter i slutsatsen eftersom förutsättningarna för bostadstillägget kan ändras under pensionstiden, både innan och efter 65

---

¹ Det är endast de med inkomstgrundad pension som har möjlighet att ta ut någon allmän pension innan 65 års ålder.

års ålder. Osäkerheterna beror på att rätten till bostadstillägg är beroende av den enskilda personens inkomst, hushålls- och förmögenhetssituationen och dessa förhållanden kan ändras. Vidare kan bostadstillägg endast fås om personen är bosatt i Sverige. Vi bedömer dessutom att steget för lagstiftaren att ändra reglerna för bostadstillägg inte är lika långt som steget för att ändra den inkomstgrundade allmänna pensionen, och att det därför är riskfyllt att förlita sig på att dagens regelverk för bostadstillägget kommer att gälla även i framtiden.

- Personer som kommer att få rätt till garantipension men inte till bostadstillägg vid 65 års ålder tjänar ofta ekonomiskt, eller förlorar i alla fall endast marginellt, på att börja ta ut sin allmänna pension från 65 års ålder, oavsett om personen fortsätter att arbeta eller inte. De exempel med rätt till garantipension som används i rapporten kan även tjäna på att börja ta ut pensionen från 63 års ålder under förutsättning att han eller hon parallellt fortsätter jobba heltid till minst 65 års ålder. De tjänar dock inte på att börja ta ut pensionen innan 65 års ålder och helt sluta arbeta.
- Personer som har inkomstpension och premiepension men inte garantipension eller bostadstillägg tjänar inte ekonomiskt på att börja ta ut pensionen före 65 års ålder.

Pensionsmyndigheten får ofta frågor om när man ska ta ut sin pension. Ett skäl för att denna rapport har skrivits är att få ett underlag för att bättre kunna besvara den frågan. Eftersom svaret på frågan i hög grad beror på om personen kommer att vara berättigad till bostadstillägg är frågan dessvärre inte lätt att besvara.

Ett annat motiv till rapporten är att komplettera den *tumregel* som Pensionsmyndigheten sedan tidigare har beräknat – att den som väntar ett år med att påbörja sitt uttag av hel inkomstgrundad allmän pension höjer sin pension per månad med 6 till 8 procent. Men de som får garantipension kommer få en lägre ökning av månadsutbetalningen än 6 till 8 procent. För många med bostadstillägg kommer månadsutbetalningen, inklusive bostadstillägget, dessutom vara helt oförändrat vid ett senare uttag.

En princip för det inkomstgrundade allmänna pensionssystemet är att det inte ska spela någon roll för den totala livstidspensionen när personen börjar ta ut sin pension, givet att man inte fortsätter arbeta och ökar pensionsunderlaget. Det är ett nollsummespel; ett tidigt uttag ger ett lägre månadsbelopp än ett senare uttag men det betalas ut fler gånger, och det gör att summan av samtliga utbetalningar blir lika stor oavsett när personen börjar ta ut pensionen. Principen stämmer när man ser till en genomsnittlig pensionärs ”förväntade totala pension” före skatt, givet samma pensionsunderlag.

Men verkligheten avviker från principen i flera avseenden, bland annat beroende på garantipension och bostadstillägg. Inkomstbeskattningen medför också att principen om nollsummespel avviker, bland annat på grund av det så kallade jobbskatteavdraget som ges på arbetsinkomster men inte pensionsinkomster och på det förhöjda grundavdraget som ges för både arbets- och pensionsinkomster från och med det år en person fyller 66 år.

En annan orsak till att principen inte stämmer är att det finns få genomsnittliga pensionärer och att gemene man generellt är dålig på att förutspå sin egen livslängd. Om pensionären endast tar hänsyn till livslängdens betydelse, och det inte finns några effekter av skatter, garantipension och bostadstillägg, blir således ett uttag innan 65 års ålder en spekulering med om pensionären tror att denne kommer att leva längre eller kortare än genomsnittet. Om pensionären tror att han eller hon kommer att leva kortare än genomsnittet kan det; utan hänsyn till effekter av skatter, garantipension och bostadstillägg, vara rationellt att ta ut pensionen innan 65 års ålder. Om pensionären tror att han eller hon lever längre än genomsnittet kan det vara rationellt att ta ut efter 65 års ålder.

Innehåll

1.	Inledning	1
2.	Vilka regler gäller vid uttaget av pension?.....	3
2.1.	Tidigaste ålder för uttag av pension.....	3
2.2.	Olika skatteregler före och efter 65 års ålder	4
3.	Hur påverkar uttagsåldern pensionens storlek?.....	5
3.1.	Den som har en månadslön på 20 000 kronor.....	6
3.1.1.	Utan rätt till bostadstillägg.....	6
3.1.2.	Med rätt till bostadstillägg.....	9
3.2.	Den som har en månadslön på 25 000 kronor.....	13
3.3.	Den som har en månadslön på 30 000 kronor.....	15
3.4.	Den som har en månadslön på 50 000 kronor.....	18
3.5.	Ta inte ut pensionen i spekulationsyfte.....	21
4.	Vad påverkar pensionsbeslutet?.....	23
5.	Slutsatser	25

1. Inledning

Bakgrunden till den här rapporten är att Pensionsmyndigheten får frågor från blivande pensionärer om vilken uttagsålder som är mest förmånlig för dem. Den tumregel som Pensionsmyndigheten framför är att ett års senarelagd pensionering ökar pensionen per månad med 6 till 8 procent men att de som får garantipension kommer få en lägre ökning av pensionen².

Ibland förekommer även påståendet att det inte spelar någon roll när en pensionär tar ut sin pension, att det är ett nollsummespel, och att den totala utbetalda pensionen kommer vara densamma oavsett när pensionären påbörjar sitt uttag av pension. Påståendet stämmer visserligen i ”förväntad total pension” före skatt för den genomsnittlige pensionären men stämmer desto sämre med verklighetens pensionärer.

En orsak till att påståendet inte stämmer är att det finns få genomsnittliga pensionärer och att vi som individer generellt är dåliga på att förutspå vår egen livslängd. Om individen endast tar hänsyn till livslängdens betydelse när hon eller han väljer tidpunkten för att börja ta ut pensionen så blir ett uttag innan 65 års ålder således en spekulering med om personen lever längre eller kortare än genomsnittet av pensionärer.³

En annan orsak till att påståendet inte stämmer är de skatteeffekter som finns inom inkomstbeskattningen. Det beror dels på att pensionsinkomster inte får ta del av det så kallade jobbskatteavdraget och dels på att det förhöjda grundavdraget gäller först från det år personen fyller 66 år. Marginalskatten på pensionen för en person som tar ut pension före 66 års ålder och samtidigt arbetar blir i genomsnitt 32 procent (den kommunala skattesatsen). För den person som kommer att få en årlig pensionsinkomst på 200 000 kronor, och som inte fortsätter att arbeta, innebär ett uttag av pension som påbörjas innan personen fyller 66 år att skatten i genomsnitt blir ungefär 28 procent. Från och med det år personen fyller 66 år medför det förhöjda grundavdraget att skatten istället blir ungefär 20 procent i genomsnitt.⁴ Skatteeffekterna blir som högst för den som påförs statlig inkomstskatt, till exempel om en person tar ut pensionen samtidigt som denne arbetar och därför får betala statlig inkomstskatt på hela eller delar av pensionen.

En ytterligare orsak till att påståendet eventuellt inte stämmer är att pensionspengarna fortsätter att ge avkastning inom såväl inkomstpensionen som premiepensionen och att denna avkastning kan vara högre (eller lägre) än diskonteringsräntan.

---

² En mycket liten grupp med endast garantipension, och ingen inkomstpension, tjänar inte på att ta ut pensionen efter 65 års ålder.

³ Delningstalet bestäms av förväntad livslängd och ett antagande om framtida avkastning. Värdet på inkomstpensionskontot delas med delningstalet för att beräkna den årliga pensionen.

⁴ Pensionsmyndigheten (2018). Pension och skatt 2018.

I det allmänna pensionssystemet räknas varje inkomst, och därmed varje års inkomst från födseln till döden, till grund för de inkomstgrundande pensionerna. Under vissa omständigheter, vid låga inkomster och/eller med kort tid på arbetsmarknaden, är dock ökningen av den totala pensionen svag eller till och med obefintlig vid fortsatt arbete. Den här rapporten syftar att visa vilka inkomstgrupper som tjänar ekonomiskt på att ta ut allmän pensionen före 65 års ålder. Rapporten visar därmed indirekt vilka inkomstgrupper som inte gör det. Rapporten tar även upp andra sociala värden, som till exempel, fritid, som påverkar uttagstidpunkten och beslutet att gå i pension.

2. Vilka regler gäller vid uttaget av pension?

2.1. Tidigaste ålder för uttag av pension

Den allmänna pensionen kan tidigast tas ut från och med den månad personen fyller 61 år.⁵ Såväl inkomst- som premiepensionen kan tas ut till en fjärdedel, hälften, tre fjärdedelar eller helt och hållet. Det finns inget hinder att ta ut den allmänna pensionen och arbeta samtidigt. Varje krona i inkomst, upp till intjänandetaket på ungefär 42 000 kronor i månaden (2018) ökar inkomst- och premiepensionen.

Garantipension och bostadstillägg⁶ kan först fås från 65 års ålder. Garantipensionen är ett grundskydd och baseras på pensionärens inkomstpension, civilstånd och hur länge pensionären bott i Sverige mellan 16 och 64 års ålder. Bostadstilläggets storlek beror på pensionärens och eventuellt sammanboendes inkomster, eventuella tillgångar och bostadskostnad.

Garantipensionen beräknas utifrån den pension pensionären skulle ha haft om det första pensionsuttaget gjordes vid 65 års ålder, oavsett om det faktiska uttaget påbörjades innan 65 års ålder eller efter 65 års ålder. Det innebär att den som tar ut pension innan 65 års ålder kan få en allmän pension under garantipensionsnivån även vid 65 års ålder, och ändå inte ha rätt till garantipension.⁷ Syftet är att garantipensionen inte ska kompensera den lägre inkomstgrundade pensionen som följer av ett tidigt uttag.

Till skillnad från garantipensionen så beräknas bostadstillägget på den faktiska pensionen vid 65 års ålder. Någon som tar ut pensionen innan 65 års ålder, och vid 65 års ålder har rätt till bostadstillägg, kan därför få bostadstillägg som denne annars inte hade haft rätt till. Rätten till bostadstillägget gör att vissa personer som tar ut sin pension innan 65 års ålder trots det inte får en lägre total pension, om bostadstillägget räknas in i pensionen, från 65 års ålder. De förlorar således i total utbetald pension om de arbetar längre. Att denna grupp får ut mer i total pension innebär dock inte nödvändigtvis att de tjänar totalt på att sluta arbeta. Fortsatt arbete, både med och utan pension samtidigt, ger alltid högre inkomster under åren med arbete även om sedan leder till att den totala ackumulerade pensionen och bostadstillägget minskar.

---

⁵ Förslag finns om att ändra denna åldersgräns till 62 år för individer födda 1959 och 1960, 63 år för individer födda 1961, 1962 och 1963 samt 64 år för individer födda 1964.

⁶ Gäller även äldreförsörjningsstöd. De med aktivitets eller sjukersättning kan få bostadstillägg innan 65 års ålder.

⁷ Reglerna om garantipension finns i 15, 16 och 20 §§ 102 kap. Socialförsäkringsbalken (2010:110)

2.2. Olika skatteregler före och efter 65 års ålder

Pensionsinkomster omfattas inte av det så kallade jobbskatteavdraget. Pension innan 65 års ålder inkomstbeskattas med pensionärens kommunalskatt, och eventuellt statlig inkomstskatt, efter ett grundavdrag på den sammanlagda taxerade inkomsten. Har pensionären arbetsinkomster som gör att grundavdraget redan är utnyttjat blir skatten i genomsnitt 32 procent på pensionsinkomsten. Vid inkomster över drygt 39 000 kronor i månaden, över brytpunkten för statlig inkomstskatt, kommer pensionären dock betala 52 procent skatt på pensionen.

Det år pensionären fyller 66 år, får denne ett förhöjt grundavdrag. Det innebär att de flesta pensionärers skatt hamnar mellan 20 och 25 procent, eller 20 till 25 kronor på varje 100 kronor i pension.

För de som är företagare med enskild firma är skatteeffekterna på pensionen de samma som ovan men med enskild firma finns också skatteeffekterna på överskottet i firman att ta hänsyn till. Under de år en egenföretagare tar ut hel allmän pension minskar egenavgifterna från 28,97 procent av överskottet till enbart pensionsavgiften på 10,21 procent. Om företagaren fyller år i januari månad kan detta alltså ske från 61 års ålder och i annat fall kan företagaren ta del av de lägre avgifterna först från 62 års ålder. Som egen företagare har de också möjlighet att anpassa sitt överskott ett enskilt år och på så sätt skjuta på inkomstskatten framåt i tiden, till exempel genom ett pensionssparande eller en periodiseringsfond.

I den här rapporten redovisas dock inte hur uttagsåldern kan påverka det totala pensionsbeloppet för företagare med enskild firma.

I Pensionsmyndighetens rapport *Pension och skatt 2018* finns mer information om skattereglernas utformning för pensionärer.⁸

---

⁸ Pensionsmyndigheten (2018). Pension och skatt 2018.

3. Hur påverkar uttagsåldern pensionens storlek?

Den ålder som personen har när han eller hon börjar ta ut allmän pension benämner vi som uttagsålder. Personens uttagsålder har betydelse för storleken på den pension som personen kommer att få, både som utbetalat belopp per månad och som totalt utbetalat belopp under hela pensionstiden. Det som har störst betydelse för pensionens storlek är förstås hur mycket personen har tjänat in till pension under livet, det vill säga storleken på pensionsunderlaget.

I detta kapitel presenterar vi några beräknade exempel på hur stor pensionen blir för den som har haft pensionsgrundande förvärvsinkomster sedan 23 års ålder fram till att hon eller han går i pension vid 61, 63, 65 eller 67 års ålder. Med att gå i pension menar vi i rapporten att personen tar ut hela pensionsbeloppet per månad. I en del av exemplen slutar personen att arbeta när han eller hon börjar ta ut pensionen, i andra exempel fortsätter personen att arbeta. I våra jämförelser antar vi att personen har haft en arbetsinkomst per månad under hela arbetslivet som motsvarar 20 000, 25 000, 30 000 respektive 50 000 kronor i 2018 års lönenivå.

Våra exempel beräknar vi med hjälp av Pensionsmyndighetens typfallsmodell. Våra typfallspersoner är födda 1957 och deras beräknade pensioner är diskonterade och uttryckta i 2018 års löne- och prisnivå. Vi antar att den framtida årliga reala lönetillväxten är 1,8 procent och att den årliga reala fondavkastningen är 3,9 procent, det vill säga en avkastning utöver inkomsttillväxten på 2,1 procent.⁹ I modellen har vi inte diskonterat personens egna preferenser, men diskonterat genom att beräkna nuvärdet av samtliga belopp. Vi antar att den historiska löneutvecklingen för personerna i typfallsexemplen har följt den genomsnittliga löneutvecklingen i samhället.

Notera att vid en genomsnittlig löneutveckling så kan pensionsunderlaget vid 61 års ålder likställas med en viss lönenivå vid samma ålder. Oregelbundna löner under livet och exempelvis flera år med deltidsarbete ger dock ett helt annat pensionsunderlag än för den som under ett långt förvärvsliv har haft ett stabilt och kontinuerligt intjänande till pensionen. Det är alltså mer relevant att jämföra personers pensionsunderlag för att förstå vilken betydelse valet av uttagsålder har på pensionsbeloppet. Men det är pedagogiskt enklare att istället jämföra utifrån olika månadslöner.

I tabellerna presenteras den allmänna pensionen per månad och total ackumulerad allmän pension vid åldrarna 68, 80 och 90 års ålder. Åldern 68 år har valts eftersom det är den första åldern samtliga exempel har haft ett år med pensionsutbetalningar och det därför först är då det går att jämföra

---

⁹ Beräkningarna för garantipension, bostadstillägg och skatter baseras på gällande regler men antas följa inkomstindexeringen istället för prisindexeringen.

månadsbeloppen på ett rättvisande sätt. Åldrarna 80 och 90 år har valts för att de är på var sin sida om den genomsnittliga livslängden för de som fyllt 65 år, som är ungefär 84 år för män och 86 år för kvinnor.

Beloppen för eventuell tjänstepension ingår inte i våra beräkningar nedan. Våra ordaval ”pension” och ”total pension” i rapporten syftar därför endast på den allmänna pensionen. Slutsatserna som rapporten leder fram till gäller dock oavsett om en person har tjänstepension eller inte. De som har rätt till bostadstillägg kommer dock ha rätt till mindre bostadstillägg om de samtidigt tar ut tjänstepension, eller inte ha rätt till bostadstillägg alls, vilket beaktas i slutsatserna.

3.1. Den som har en månadslön på 20 000 kronor

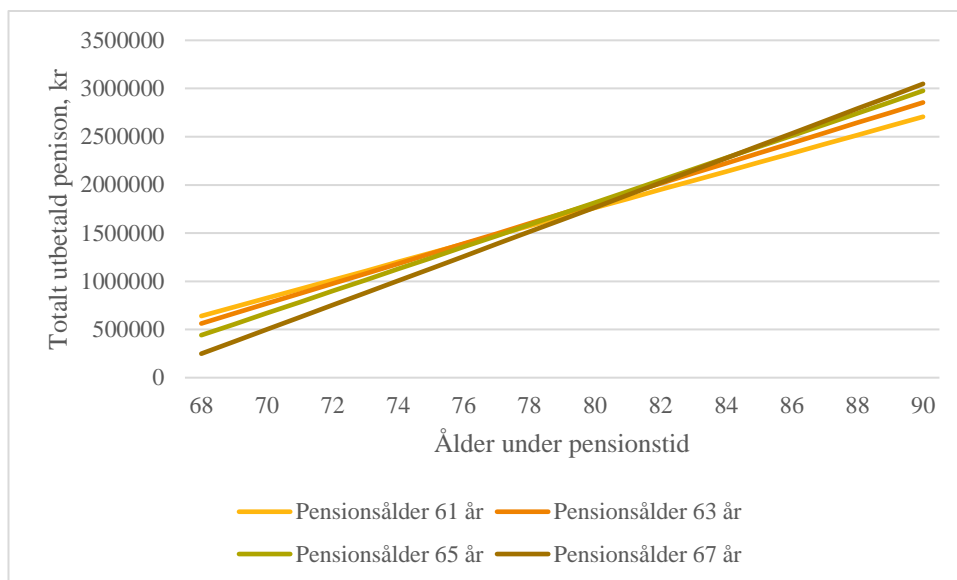
Den som har haft en månadslön under arbetslivet som motsvarar 20 000 kronor, eller som med annan livsinkomst har ett totalt pensionsunderlag på mindre än 1,5 miljoner kronor, har tjänat in till inkomst- och premiepension men kommer också att få garantipension. Om personen är ensamstående, saknar eller har låg tjänstepension och inte har förmögenhet kommer han eller hon också normalt att ha rätt till bostadstillägg. Exemplet i detta avsnitt visar beloppen för allmän pension och där ingår garantipensionen. I de första exemplen nedan ingår inte bostadstillägg. Däremot är bostadstillägg inkluderat i de efterföljande exemplen och vi antar att personen får bostadstillägg baserat på en bostadskostnad som motsvarar 6 000 kronor per månad, det vill säga det högsta möjliga beloppet för bostadstillägg.

3.1.1. Utan rätt till bostadstillägg

Vi kan konstatera att månadsbeloppet för allmän pension alltid blir högre ju högre ålder personen har när han eller hon börjar ta ut sin pension. Men det totalt utbetalda beloppet för hela pensionstiden *kan under vissa förutsättningar* bli mindre för personen om han eller hon väntar med att ta ut pensionen.

Figur 1 nedan visar att mellan dem som går i pension vid 61 år och vid 63 år är skillnaden i det samlade pensionsbeloppet (efter skatt) relativt liten fram till drygt 80 års ålder.

Figur 1: Totalt utbetald allmän pension fram till en viss ålder under pensionstiden, för pensionsåldrarna 61, 63, 65 och 67 år, belopp efter skatt och i kronor baserat på en tidigare månadslön om 20 000 kronor

Källa: Beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Not 1: Personen är född 1957 och har arbetat från 23 års ålder fram till pensionsåldern 61, 63, 65 eller 67 år. Förvärvsinkomsten under arbetslivet har uppgått till 20 000 kronor per månad. Not 2: I beloppen för pension ingår utbetalningar från inkomst- och premiepension samt garantipension.

Vidare visar tabell 1 nedan att den person som går i *pension vid 61 års ålder* förlorar i totalt utbetald pensionsbelopp från och med 76 års ålder jämfört med om han eller hon istället går i pension vid 63 års ålder. I jämförelse med den som går i pension vid 65 år eller 67 år förlorar den 61-åriga pensionären först från och med 77 års ålder.

Den person som går i *pension vid 63 års ålder* tjänar i total utbetald pension från och med 76 års ålder jämfört med den som går i pension vid 61 år. Däremot förlorar personen i total pension från och med 78 års ålder i jämförelse om han eller hon senarelägger pensionen till 65 år eller 67 år. Den som går i *pension vid 65 år ålder* förlorar också i total pension från och med 78 års ålder jämfört med om han eller hon istället går vid 67 års ålder. Notera att medellivslängden för kvinnor och män 2017 är drygt 85 år respektive 82 år bland de som fyllt 50 år, enligt Statistiska centralbyråns beräkningar.¹⁰ Motsvarande åldrar för den som fyllt 65 år är ungefär 86 år för kvinnor och 84 år för män.

¹⁰ Återstående medellivslängd för åren 1751–2017. <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningens-sammansattning/befolkningsstatistik/pong/tabell-och-diagram/helarsstatistik-riket/aterstaende-medellivslangd/>

Tabell 1: Ålder då en senarelagd pensionsålder ger mer total diskonterad pension, jämförelse mellan två pensionsåldrar för den som tidigare har haft en månadslön om 20 000 kronor.

	Pensionsåldrar					
	61 vs 63 år	61 vs 65 år	61 vs 67 år	63 vs 65 år	63 vs 67 år	65 vs 67 år
Ålder då den senare pensionsåldern lönar sig ekonomiskt	76 år	77 år	77 år	78 år	79 år	78 år

Not: Det totalt intjänade pensionsbeloppet vid olika pensionsåldrar jämförs. Bostadstillägg ingår inte i beloppen. Kolumnerna i tabellen visar vilka pensionsåldrar som jämförs. Exempel: Den som går i pension vid 67 års ålder kommer att få mer i total intjänad pension från och med 77 års ålder än den som går i pension vid 61 års ålder, se 4:e kolumnen i tabellen.

Tabell 2 nedan visar vad pensionen blir efter skatt (i kronor) vid olika uttagsåldrar för en person med en tidigare månadslön på 20 000 kronor (2018 års pris- och lönenivå), och det motsvarar ett pensionsunderlag i inkomstpensionen på 1 500 000 kronor.

Sammanfattningsvis är iakttagelsen att de två sämsta valen ur ett ekonomiskt perspektiv, i exemplet, är att ta ut pensionen från 61 år eller 67 års ålder. Bäst val i exemplet är att ta ut pensionen från 63 och fortsätta arbeta eller ta ut pensionen från 65 år.

Resultatet visar att den som tar ut pensionen från 61 års ålder har fått mest i utbetald total pension vid 68 års ålder medan samma pensionsålder har gett minst pension redan vid 80 års ålder. Vidare, den som börjar ta ut pensionen vid 67 års ålder och samtidigt slutar arbeta får endast 5 000 kronor mer i totalt ackumulerad utbetald pension vid 80 års ålder jämfört med en pensionering vid 61 års ålder.

För att fortsätta jämförelsen vid 80 års ålder i exemplet kan vi konstatera att den som tagit ut pensionen från 65 års ålder har fått ungefär 60 000 kronor mer än den som tog ut från 61 års ålder. Ett uttag från 65 års ålder jämfört med ett uttag från 63 års ålder handlar dock endast om 10 000 kronor mer. Bland de övriga uttagsalternativen, både med fortsatt arbete och utan, är den totala pensionen vid 80 års ålder ganska snarlik. Det som ger högst total pension vid 80 års ålder är alternativet att börja ta ut pensionen vid 63 års ålder och samtidigt fortsätta arbeta till 67 års ålder. Det ger 26 000 kronor mer jämfört med ett utträde från arbetslivet och pension från 63 års ålder. Jämfört med ett utträde och pension vid 65 års ålder ger det 16 000 kronor mer i total pension.

Vid 90 års ålder har den som börjat ta ut pensionen vid 65 års ålder och samtidigt slutat arbeta fått ungefär 270 000 kronor mer än den som tog ut pension från 61 års ålder. Den som lämnar arbetsmarknaden vid 63 års ålder och samtidigt börjar ta ut pension ger dessa två extra år 120 000 kronor mer

i totalt. Om personen istället jobbar ytterligare två och påbörjar pensionsuttaget vid 67 års ålder få ytterligare drygt 70 000 kronor mer i utbetald pension vid 90 års ålder.

Tabell 2: Utbetald allmän pension per månad och ackumulerat till en given ålder och utifrån olika pensionsåldrar, belopp i kronor för en person med tidigare förvärvsinkomst på 20 000 kronor per månad

Pensions- ålder	Pension vid 68 år		Pension vid 80 år		Pension vid 90 år	
	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt
61 år	7 800	639 700	7 800	1 762 800	7 900	2 707 000
63 år	8 600	562 000	8 700	1 806 900	8 800	2 855 200
65 år	9 500	441 300	9 600	1 817 100	9 700	2 976 400
61 år, arbetar till 65 år	8 100	630 200	8 200	1 805 200	8 300	2 793 900
63 år, arbetar till 65 år	8 800	553 400	8 900	1 826 500	9 000	2 899 500
67 år	10 500	249 000	10 600	1 767 200	10 700	3 048 300
63 år, arbetar till 67 år	9 000	526 100	9 100	1 833 000	9 200	2 934 900
65 år, arbetar till 67 år	9 700	412 600	9 800	1 819 400	9 900	3 005 800

Högst total utbetald pension vid 80 års ålder har den som tog ut pensionen vid 63 års ålder och fortsatte arbeta till 65 års ålder. Att den som fortsätter arbeta till 67 års ålder faktiskt får lägre totalt utbetald disponibel pension beror på att personen fått betala högre marginalsatt på pensionen i ytterligare två år. I total disponibel inkomst inklusive arbetsinkomsten har dock denne fått betydligt högre inkomst.

Vid 90 års ålder har den som tog ut sin pension vid 67 års ålder fått mest total utbetald pension men det skiljer inte speciellt mycket från varken den som tog ut pensionen vid 65 år eller från den som tog ut pensionen vid 63 år och arbetade vidare. I månadsbelopp handlar det dock om 1 000 kronor efter skatt i skillnad.

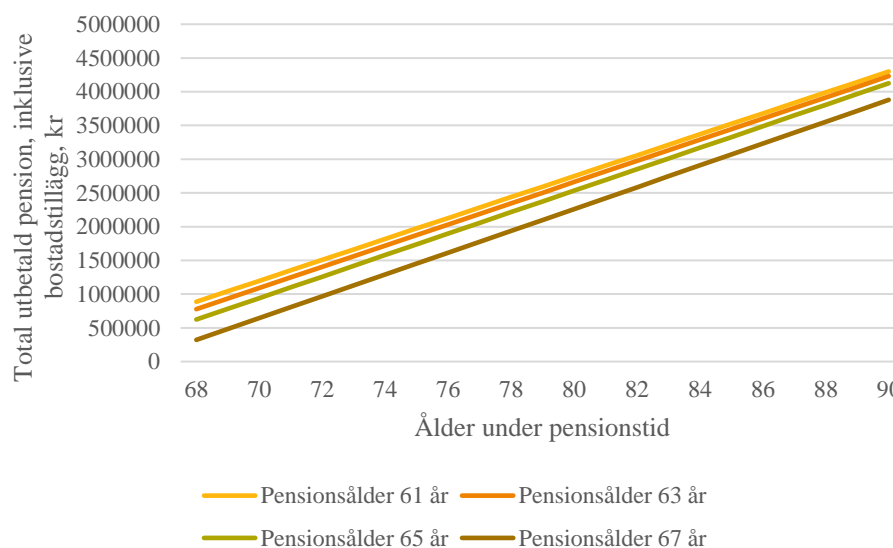
3.1.2. Med rätt till bostadstillägg

Följande exempel är beräknade på samma sätt som ovan i avsnitt 3.1.1, men i de nya exemplen ingår också bostadstillägg i beräkningarna av det totalt utbetalda pensionsbeloppet. Vi kan konstatera att den person som har rätt till

bostadstillägg också i större utsträckning har möjlighet att tjäna ekonomiskt på att ta ut pensionen före 65 års ålder. Den ekonomiska fördelen beror i våra exempel på att *bostadstillägget kompenserar helt den minskning av pensionsbeloppet som följer av att personen påbörjar ett tidigt uttag av pension*. Figur 2 nedan visar att det ackumulerade totala pensionsbeloppet, inklusive bostadstillägg och efter skatt, alltid är högre ju tidigare personen går i pension, även om skillnaderna i de samlade beloppen är relativt små mellan pensionsåldrarna.

Figur 2 visar också skillnaden i det samlade pensionsbeloppet (efter skatt) relativt mellan att gå i pension vid 61 års ålder istället för vid 63 års ålder.

Figur 2: Totalt utbetald allmän pension, inklusive bostadstillägg, fram till en viss ålder under pensionstiden, för pensionsåldrarna 61, 63, 65 och 67 år, belopp efter skatt och i kronor baserat på en tidigare månadslön om 20 000 kronor

Källa: Beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Not 1: Personen är född 1957 och har arbetat från 23 års ålder fram till pensionsåldern 61, 63, 65 eller 67 år. Förvärvsinkomsten under arbetslivet har uppgått till 20 000 kronor per månad. Not 2: I beloppen för pension ingår utbetalningar från inkomst- och premiepension samt garantipension och bostadstillägg.

Tabellen nedan visar vad pensionen blir efter skatt vid olika uttagsåldrar för någon ensamstående med en tidigare månadslön på 20 000 kronor (2018), eller motsvarande ett pensionskapital i inkomstpensionen på 1 500 000 kronor, och som har rätt till bostadstillägg för en bostadskostnad på 6 000 kronor per månad.

Resultatet visar att den som tar ut pensionen från 61 års ålder har vid samtliga åldrar fått mer utbetald total pension vad personen fått vid övriga pensionsåldrar. Lägst total pension får den som väntar till 67 års ålder. Resultatet visar också att personen inte får högre ackumulerad total pension genom att arbeta vidare samtidigt som pensionen tas ut vilket beror på att de marginaleffekter som uppstår inom garantipensionen och bostadstillägget.

I våra exempel bortser vi från att även om den totala pensionen inte ökar av fortsatt arbete ger det alltid en högre inkomst för personen de månader han eller hon arbetar. En lönsam variant skulle därför vara att ta ut pensionen från 61 års ålder och arbeta vidare till 65 års ålder. Det skulle visserligen ge en marginellt lägre total pension men ge betydligt högre inkomster mellan 61 och 64 års ålder. Från och med det år personen fyller 66 år får han eller hon dessutom dubbla så kallade jobbskatteavdrag på arbetsinkomster. Det dubbla jobbskatteavdraget innebär att inkomstskatten på arbete efter 66 års ålder är högst 8 procent inkomster på drygt 17 000 kronor per månad (2018). En arbetsinkomst på 30 000 kronor per månad beskattas däremot med drygt 20 procent.¹¹

För den som överväger att gå i pension är det också viktigt att vara medveten om att bostadstillägget inte är en del av det inkomstgrundande pensionssystemet, som står vid sidan av statsbudgeten. Bostadstillägget och garantipensionen är en del av statsbudgeten och nivåerna för dessa grundskydd styrs bland annat av den rådande politiska synen på det ekonomiska läget i Sverige. Riksdagen kan därför från ett år till ett annat besluta om såväl höjningar som sänkningar av bostadstillägget och genomföra andra regelförändringar som påverkar rätten till bostadstillägg. Även om riksdagen har samma formella rätt att ändra i de regler som styr inkomst- och premiepensionen sker det sannolikt till ett högre politiskt pris och är därför är det mindre sannolikt att sådana förändringar genomförs. Vidare omfattas premiepensionen av visst äganderättsskydd som kan försvåra eller omöjliggöra vissa regelförändringar.

Bostadstillägget betalas i dag ut främst till ensamstående pensionärer med låg allmän pension och tjänstepension och låg förmögenhet. Det är få sammanboende pensionärer som får bostadstillägg eftersom de har en bättre ekonomisk situation. Det är viktigt att också vara medveten om att rätten till bostadstillägg kan försvinna om pensionären flyttar ihop med någon eller får ändrade ekonomiska förhållanden, till exempel genom ett arv eller försäljning av bostad.

Pensionsmyndighetens data visar att det var 8 procent av samtliga 65-åringar som hade bostadstillägg 2016.¹² I den gruppen är det 40 procent som har gått från att leva på sjukersättning vid 64 års ålder till att ha pension som huvudsaklig inkomstkälla vid 65 års ålder. Åtminstone denna grupp med sjukersättning kan sannolikt tjäna på att ta ut pensionen innan 65 års ålder samtidigt som de erhåller sjukersättning.

---

¹¹ Pensionsmyndigheten (2018). Pension och skatt 2018.

¹² Pensionsmyndigheten (2016). Ger högre inkomst högre pension?

Tabell 3: Utbetalad allmän pension, inklusive bostadstillägg per månad och ackumulerat till en given ålder och utifrån olika pensionsåldrar, belopp i kronor för en person med tidigare förvärvsinkomst på 20 000 kronor per månad

Pensionsålder	Pension vid 68 år		Pension vid 80 år		Pension vid 90 år	
	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt
61 år	12 900	887 200	12 900	2 747 600	12 900	4 299 400
63 år	13 000	777 200	13 100	2 659 800	13 100	4 230 600
65 år	13 200	623 700	13 300	2 532 500	13 300	4 124 900
61 år, arbetar till 65 år	13 000	863 700	13 000	2 733 600	13 000	4 293 500
63 år, arbetar till 65 år	13 100	760 500	13 100	2 615 400	13 100	4 224 000
67 år	13 400	321 700	13 500	2 259 500	13 500	3 879 200
63 år, arbetar till 67 år	13 200	625 800	13 200	2 520 500	13 200	4 102 200
65 år, arbetar till 67 år	13 300	498 800	13 300	2 411 700	13 300	4 007 600

3.2. Den som har en månadslön på 25 000 kronor

Den som har en lön motsvarande 25 000 kronor i månaden under hela arbetslivet (från 23 års ålder) kommer vid 61 års ålder att ha ett pensionsunderlag för inkomstpensionen som uppgår till ungefär 1 900 000 kronor. En person med denna lön, eller som med annan livsinkomst har ett totalt pensionsunderlag på ungefär 1 900 000 miljoner kronor, och inte har rätt till bostadstillägg kommer tjäna ekonomiskt på att arbeta högre upp i åldrarna och senarelägga pensioneringen. Det framgår av figur 3 nedan.

Figur 3: Totalt utbetald allmän pension fram till en viss ålder under pensionstiden, för pensionsåldrarna 61, 63, 65 och 67 år, belopp efter skatt och i kronor baserat på en tidigare månadslön om 25 000 kronor

Källa: Beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Not 1: Personen är född 1957 och har arbetat från 23 års ålder fram till pensionsåldern 61, 63, 65 eller 67 år. Förvärvsinkomsten under arbetslivet har uppgått till 25 000 kronor per månad. Not 2: I beloppen för pension ingår utbetalningar från inkomst- och premiepension samt eventuell garantipension.

Tabell 4 nedan visar den ålder då en senarelagd pensionsålder ger mer i total utbetald pension. Tabellen kompletterar figur 3 ovan och visar att den som går i pension vid 61 års ålder tjänar ekonomiskt räknat i total utbetald pension fram till 76 års, 77 års och 78 års ålder jämfört med om han eller hon går i pension vid 63 år, 65 år respektive 67 år. Likaså ser vi att den som pensionerar sig vid 63 år får mer i utbetald pension fram till 78 respektive 79 års ålder. Den som väljer att gå i pension vid 65 år istället för 67 år får mer i pension fram till 79 års ålder för att därefter förlora på det.

Tabell 4: Ålder då en senarelagd pensionsålder ger mer total diskonterad pension, jämförelse mellan två pensionsåldrar för den som tidigare har haft en månadslön om 25 000 kronor

	Pensionsåldrar					
	61 vs 63 år	61 vs 65 år	61 vs 67 år	63 vs 65 år	63 vs 67 år	65 vs 67 år
Ålder då den senare pensionsåldern lönar sig ekonomiskt	76 år	77 år	78 år	78 år	79 år	79 år

Not: Det totalt intjänade pensionsbeloppet vid olika pensionsåldrar jämförs. Bostadstillägg ingår inte i beloppen. Kolumnerna i tabellen visar vilka pensionsåldrar som jämförs. Exempel: Den som går i pension vid 67 års ålder kommer att få mer i total intjänad pension från och med 78 års ålder än den som går i pension vid 61 års ålder, se 4:e kolumnen i tabellen.

Som framgår av tabell 5 nedan så ger arbete till 65 års ålder istället för till 61 eller 63 års ålder personen drygt 100 000 kronor mer respektive 32 000 kronor mer i utbetald pension (efter skatt) vid 80 års ålder. Att fortsätta arbeta till 67 års ålder ger ytterligare 33 000 kronor vid 80 års ålder, jämfört med att arbeta till 65 års ålder.

Det uttagsalternativ som ger mest total utbetald pension vid 80 års ålder bland de exempel som presenteras i tabellen nedan är ett pensionsuttag från 63 års ålder samtidigt som individen fortsätter att arbeta till 67 års ålder. Vid 90 års ålder har dock den som väntade med pensionsuttaget till 67 års ålder fått 210 000 kronor mer utbetalt efter skatt. Jämfört med den som gick i pension vid 61 års ålder handlar det om 635 000 kronor mer.

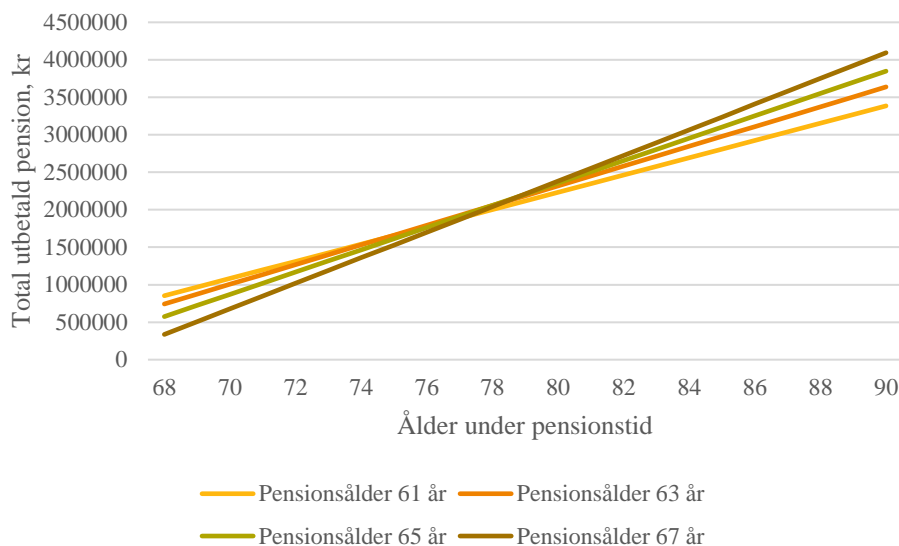
Tabell 5: Utbetalad allmän pension per månad och ackumulerat till en given ålder och utifrån olika pensionsåldrar, belopp i kronor för en individ med tidigare förvärvsinkomst på 25 000 kronor per månad

Pensionsålder	Pension vid 68 år		Pension vid 80 år		Pension vid 90 år	
	Per månad	Totalt utbetald	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt
61 år	8 400	735 900	8 500	1 951 500	8 600	2 974 800
63 år	9 500	639 800	9 700	2 017 900	9 800	3 189 900
65 år	10 700	495 000	10 900	2 050 500	11 100	3 373 900
61 år, arbetar till 65 år	9 000	735 200	9 300	2 053 000	9 400	3 175 700
63 år, arbetar till 65 år	9 900	638 200	10 100	2 077 000	10 300	3 301 100
67 år	12 300	291 000	12 600	2 083 200	12 800	3 609 200
63 år, arbetar till 67 år	10 300	616 000	10 600	2 120 000	10 800	3 399 500
65 år, arbetar till 67 år	11 120	473 000	11 400	2 095 200	11 600	3 476 200

3.3. Den som har en månadslön på 30 000 kronor

Bilden för en individ som har en lön på 30 000 kronor i månaden under hela arbetslivet (från 23 års ålder) är liknande den för en individ med 25 000 kronor, se exempel i avsnittet ovan. Vid 61 års ålder kommer pensionsunderlaget för individens inkomstpension att vara högre och uppgå till cirka 2 200 000 kronor vilket innebär att exemplet gäller även de personer som med annan livsinkomst har ett totalt pensionsunderlag på ungefär 2 200 000 miljoner kronor. Även i detta exempel kommer individen att tjäna ekonomiskt på att arbeta högre upp i åldrarna samtidigt som han eller hon senarelägger pensioneringen. Figur 4 visar total utbetalad allmän pension (efter skatt) vid en viss ålder, för de olika pensionsåldrarna 61 år, 63 år, 65 år respektive 67 år.

Figur 4: Totalt utbetald allmän pension fram till en viss ålder under pensionstiden, för pensionsåldrarna 61, 63, 65 och 67 år, belopp efter skatt och i kronor baserat på en tidigare månadslön om 30 000 kronor

Källa: Beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Not 1: Individen är född 1957 och har arbetat från 23 års ålder fram till pensionsåldern 61, 63, 65 eller 67 år. Förvärvsinkomsten under arbetslivet har uppgått till 30 000 kronor per månad. Not 2: I beloppen för pension ingår utbetalningar från inkomst- och premiepension samt eventuell garantipension.

Tabell 6 nedan visar den ålder då en senarelagd pensionsålder ger mer i total utbetald pension. Tabellen kompletterar figur 4 ovan. Vi ser att den som går i pension vid 61 års ålder vinner ekonomiskt i total utbetald pension från och med 74 års, 76 års och 77 års ålder jämfört med om han eller hon går i pension vid 63 år, 65 år respektive 67 år. Likaså ser vi att den som pensionerar sig vid 63 år får mer i utbetald pension från och med 78 års ålder jämfört med om individen går i pension vid 65 år eller 67 år. Den som väljer att gå i pension vid 65 års ålder istället för 67 års ålder får också mer i total pension från och med 78 års ålder

I jämförelsen av motsvarande åldrar för en individ som har haft 25 000 kronor i månadslön (utan bostadstillägg) så sjunker åldrarna med 1–2 år för en individ med 30 000 kronor i månaden. Med andra ord så blir det lönsamt tidigare för en individ att senarelägga pensioneringen, om han eller hon har haft 30 000 kronor i månadslön.

Tabell 6: Ålder då en senarelagd pensionsålder ger mer total diskonterad pension, jämförelse mellan två pensionsåldrar för den som tidigare har haft en månadslön om 30 000 kronor

	Pensionsåldrar					
	61 vs 63 år	61 vs 65 år	61 vs 67 år	63 vs 65 år	63 vs 67 år	65 vs 67 år
Ålder då den senare pensionsåldern lönar sig ekonomiskt	74 år	76 år	77 år	78 år	78 år	78 år

Not: Det totalt intjänade pensionsbeloppet vid olika pensionsåldrar jämförs. Bostadstillägg ingår inte i beloppen. Kolumnerna i tabellen visar vilka pensionsåldrar som jämförs. Exempel: Den som går i pension vid 67 års ålder kommer att få mer i total intjänad pension från och med 77 års ålder än den som går i pension vid 61 års ålder, se 4:e kolumnen i tabellen.

Individen i våra exempel kommer att tjäna på att arbeta senare upp i åldrarna och samtidigt senarelägga pensioneringen. Att arbeta till 65 års ålder istället för 61 eller 63 års ålder ger drygt 137 000 kronor mer respektive 44 000 kronor mer utbetald pension (efter skatt) vid 80 års ålder. Att fortsätta arbeta till 67 års ålder ger ytterligare 33 000 kronor vid 80 års ålder.

Det uttagsalternativ som ger högst pension vid 80 års ålder är när individen påbörjar pensionsuttag från 63 års ålder men fortsätter att arbeta till 67 års ålder. Vid 90 års ålder har dock den som väntade med pensionsuttaget till 67 års ålder fått 266 000 kronor mer utbetalt efter skatt. Jämfört med den som gick i pension vid 61 års ålder handlar det om hela 741 000 kronor mer.

Tabell 7 Utbetalad allmän pension per månad och ackumulerat till 68, 80 och 90 års ålder vid pensionsåldrar 61, 63, 65 respektive 67 år, belopp i kronor för en individ med tidigare förvärvsinkomst på 30 000 kronor per månad

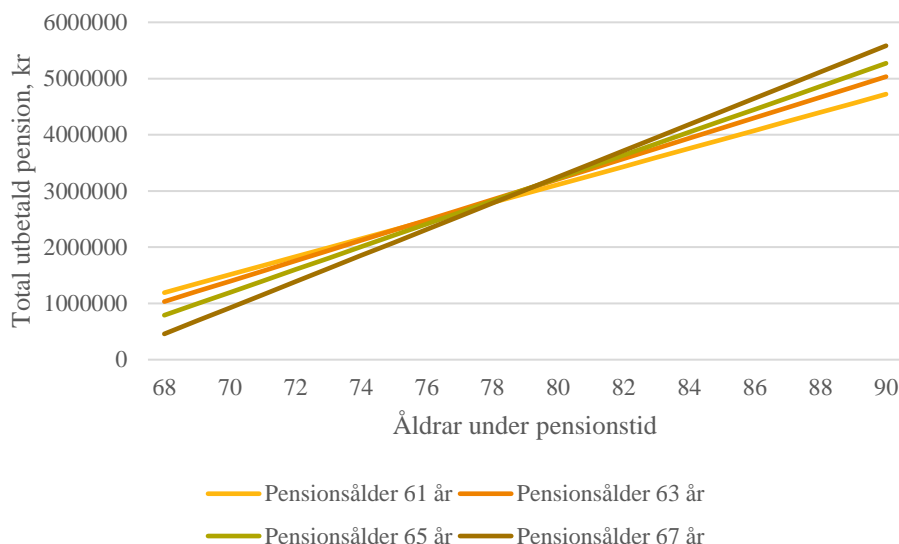
Pensionsålder	Pension vid 68 år		Pension vid 80 år		Pension vid 90 år	
	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt
61 år	9 700	858 600	9 900	2 265 800	10 100	3 462 100
63 år	11 000	748 600	11 300	2 358 900	11 500	3 729 000
65 år	12 500	580 000	12 800	2 403 300	13 000	3 955 700
61 år, arbetar till 65 år	10 600	842 100	10 800	2 385 500	11 000	3 698 500
63 år, arbetar till 65 år	11 500	728 500	11 800	2 411 300	12 000	3 843 600
67 år	14 300	340 000	14 700	2 429 000	14 900	4 203 700
63 år, arbetar till 67 år	12 100	676 300	12 400	2 437 400	12 600	3 937 000
65 år, arbetar till 67 år	13 100	522 800	13 400	2 426 400	13 600	4 046 900

3.4. Den som har en månadslön på 50 000 kronor

En individ som har en lön på 50 000 kronor i månaden (från 23 års ålder) har ett pensionsunderlag för inkomstpensionen vid 61 års ålder som motsvarar ungefär 3 300 000 kronor. Bilden för en person med denna lön, eller som med annan livsinkomst har ett totalt pensionsunderlag på ungefär 3 300 000 kronor, är liknande den för en person med en månadslön under förvärvslivet (från 23 års ålder) på 25 000 eller 30 000 kronor fram till pensioneringen.

Figur 5 nedan visar samlad utbetalad pension fram till en viss ålder under pensionstiden, för respektive pensionsåldrar 61 år, 63 år, 65 år och 67 år.

Figur 5: Totalt utbetald allmän pension fram till en viss ålder under pensionstiden, för pensionsåldrarna 61, 63, 65 och 67 år, belopp efter skatt och i kronor baserat på en tidigare månadslön om 50 000 kronor

Källa: Beräkningar i Pensionsmyndighetens typfallsmodell.

Not 1: Individen är född 1957 och har arbetat från 23 års ålder fram till pensionsåldern 61, 63, 65 eller 67 år. Förvärvsinkomsten under arbetslivet har uppgått till 50 000 kronor per månad. Not 2: I beloppen för pension ingår utbetalningar från inkomst- och premiepension samt eventuell garantipension.

Tabell 8 nedan visar den ålder då en senarelagd pensionsålder ger mer i total utbetald pension. Tabellen kompletterar figur 5 ovan. Den som går i pension vid 61 års ålder har i totalt utbetald pension fått mindre utbetalt från och med 74 års, 76 års och 77 års ålder jämfört med om han eller hon går i pension vid 63 år, 65 år respektive 67 år. Likaså ser vi att den som pensionerar sig vid 63 år får mindre i total utbetald pension från och med 78 års ålder jämfört med om individen går i pension vid 65 år eller 67 år. Den som väljer att gå i pension vid 65 års ålder istället för 67 års ålder får också mindre i total pension från och med 78 års ålder.

Notera att de åldrar då en senarelagd pensionsålder ger mer i total utbetald pension överensstämmer med motsvarande åldrar för en individ som har haft 30 000 kronor i månadslön. Att det inte är någon skillnad i ålder beror på att det finns en övre gräns för hur mycket individen kan tjäna in till den inkomstgrundande pensionen. Med en inkomst på 50 000 kronor i månaden så slår individens inkomst i det taket, som går vid 7,5 inkomstbelopp per år.

Tabell 8: Ålder då en senarelagd pensionsålder ger mer total diskonterad pension, jämförelse mellan två pensionsåldrar för den som tidigare har haft en månadslön om 50 000 kronor

	Pensionsåldrar					
	61 vs 63 år	61 vs 65 år	61 vs 67 år	63 vs 65 år	63 vs 67 år	65 vs 67 år
Ålder då den senare pensionsåldern lönar sig ekonomiskt	74 år	76 år	77 år	78 år	78 år	78 år

Not: Det totalt intjänade pensionsbeloppet vid olika pensionsåldrar jämförs. Bostadstillägg ingår inte i beloppen. Kolumnerna i tabellen visar vilka pensionsåldrar som jämförs. Exempel: Den som går i pension vid 67 års ålder kommer att få mer i total intjänad pension från och med 77 års ålder än den som går i pension vid 61 års ålder, se 4:e kolumnen i tabellen.

Med en tidigare lön motsvarande 50 000 kronor per månad tjänar individen på att arbeta högre upp i åldrarna och också börja ta ut pension senare. Om individen arbetar till 65 års ålder istället för till 61 års ålder ger det totalt 128 000 kronor mer i samlad utbetald pension (efter skatt) vid 80 års ålder. Jämfört med att gå i pension vid 63 års ålder får individen ungefär 27 000 kronor mer om han eller hon istället pensionerar sig vid 65 års ålder. Om personen fortsätter att arbeta till 67 års ålder och börjar ta ut pension vid den åldern så ger det ytterligare 26 000 kronor i total pension fram till och med 80 års ålder, jämfört med pensionsåldern 65 år. Att effekten i kronor är lägre än för den med en månadslön på 30 000 kronor beror på att den med 50 000 kronor har inkomster över taket till intjänandet i den allmänna pensionen.

Det uttagsalternativ bland exemplen som ger högst total utbetald pension vid 80 års ålder såväl som vid 90 års ålder är ett pensionsuttag från 67 års ålder. Vid 90 års ålder har den som väntade med pensionsuttaget till 67 års ålder, jämfört med 65 års ålder, fått 334 000 kronor mer i utbetald pension (efter skatt). Jämfört med den som gick i pension vid 61 års ålder handlar det om så mycket som 913 000 kronor mer efter skatt.

Marginalskatten, när pensionen tas ut samtidigt som individen har en arbetsinkomst på 50 000 kronor per månad, blir 52 procent både före och efter 65 års ålder. Det får effekten att den totala pensionen som en individ får ut vid 80 års ålder är högre för den som tar ut pensionen från 63 års ålder och samtidigt fortsätter att jobba till 65 års ålder i jämförelse med den individ som tar ut pensionen vid 63 års ålder och samtidigt jobbar vidare till 67 års ålder. Vid 90 års ålder har dock denna effekt upphört och den som fortsatte arbeta till 67 års ålder har vid denna tidpunkt fått ut något mer i total pension.

Tabell 9: Utbetalad allmän pension per månad och ackumulerat till en given ålder och utifrån olika pensionsåldrar, belopp i kronor för en individ med tidigare förvärvsinkomst på 50 000 kronor per månad

Pensionsålder	Pension vid 68 år		Pension vid 80 år		Pension vid 90 år	
	Per månad	Totalt utbetald	Per månad	Totalt utbetalt	Per månad	Totalt utbetalt
61 år	13 500	1 198 800	13 700	3 159 300	14 000	4 824 100
63 år	15 200	1 040 700	15 600	3 260 400	15 800	5 146 500
65 år	17 100	797 800	17 500	3 287 100	17 800	5 403 500
61 år, arbetar till 65 år	14 600	983 500	14 900	3 113 000	15 200	4 922 200
63 år, arbetar till 65 år	15 800	915 600	16 200	3 223 800	16 500	5 185 600
67 år	19 600	463 300	20 000	3 312 900	20 400	5 737 000
63 år, arbetar till 67 år	16 500	749 100	16 900	3 154 200	17 200	5 199 000
65 år, arbetar till 67 år	17 800	625 900	18 200	3 213 700	18 500	5 414 500

3.5. Ta inte ut pensionen i spekulationsyfte

Pensionsmyndigheten avråder generellt från att ta ut pensionen i spekulationsyfte, vilket ibland felaktigt används som ett argument för att ta ut pensionen före 65 års ålder trots att personen får mindre utbetalt under sin livstid.

I Pensionsmyndighetens rapport *Tidigt uttag av allmän pension och placering i kapitalförsäkring* beskrivs att den reala värdeutvecklingen på det sparade pensionskapitalet behöver vara cirka 7 procent per år efter avgiftsuttag för att ett uttag från 61 år ska vara lönsamt. Beräkningen är baserad på antagandet att individen fortsätter arbeta till 65 års ålder, har en högre pension än garantipensionen och lever till 86 års ålder. Vid en livslängd på 79 år krävs en real värdeutveckling på 2 procent per år och vid 90 års ålder krävs det att värdeutvecklingen har varit 10 procent per år för att strategin ska ha varit lönsam.¹³

¹³ Pensionsmyndigheten (2017). Tidigt uttag av pension i placeringssyfte.

Om syftet med ett tidigarelaggt uttag av inkomstpensionen är att skydda efterlevande bör individen först se över hela sitt skydd och vilket behov som finns. I många fall kan en livförsäkring både vara billigare och ge ett högre skydd jämfört med ett tidigt uttag.

Om det tidiga uttaget beror på att individen vill ha en högre pension under sina första år som pensionär, utan någon förväntan om högre avkastning, kan uttaget vara motiverat men det är viktigt att välja en sparform med låga avgifter och låg risk. Det är också viktigt att den som tar ut sin pension är medveten om att denne kommer få en lägre pension per månad senare i pensionärlivet. Det innebär också att individen sannolikt får mindre i total allmän pension efter skatt under en genomsnittlig livstid än vad individen annars hade fått.

4. Vad påverkar pensionsbeslutet?

Ett pensionsbeslut handlar naturligtvis inte bara om ekonomiska frågor och att få ut så mycket pension som möjligt under sin livstid. Det är i stort sett alltid flera faktorer som ligger bakom en persons beslut att gå i pension. Oftast är det händelser både i arbetslivet och i det privata livet som en person väger in i pensionsbeslutet.

En undersökning av nyblivna pensionärer¹⁴ visar att de tre viktigaste orsakerna till varför den tillfrågade valde att gå i pension var att hon eller han

- vill ägna sig åt sina fritidsintressen i högre utsträckning (30 procent av de svarande uppgav det som skäl för pensioneringen),
- vill ha mer tid för familjen och/eller barnbarnen (25 procent av de svarande uppgav det som skäl för pensioneringen),
- vill ägna mer tid tillsammans med partnern som gick i pension samtidigt eller som redan hade gått i pension (22 procent av de svarande uppgav det som skäl för pensioneringen).

Andra faktorer som har relativ stor betydelse för pensionsbeslutet, enligt nämnda undersökning, var hälsa och tung arbetsbelastning. Bland annat svarade 17 procent att de riskerade att få sämre hälsa vid fortsatt arbete och 13 procent att de inte orkade arbeta mer och att arbetet var för tungt. Vidare svarade 7 procent att de vantrivdes på jobbet.

Nästan en tredjedel tvingades in i pension av olika orsaker. Dessa orsaker var bland annat hälsoskäl, att de inte längre fick a-kassa, att de inte längre fick sjukersättning/sjukpenning eller inte fick fortsätta sin anställning.

Den ekonomiska situationen hade också betydelse för pensionsbeslutet bland de tillfrågade. Bland annat svarade 13 procent att de fick tillräcklig hög pension och att det inte kändes nödvändigt att fortsätta arbeta.

Drygt hälften av de tillfrågade tycker att deras ekonomiska situation som pensionär blev ungefär som de förväntade sig. Vidare uppger fyra av fem att de absolut/troligtvis skulle klara att betala en oväntat utgift på 5 000 kr inom två månader.

Knappt två av fem arbetade i någon grad samtidigt som de tog ut hel allmän pension. Av dessa uppgav ungefär en av fem att de inte skulle klara sig ekonomiskt om de slutat arbeta helt.

---

¹⁴ Pensionsmyndigheten (2018). Pensionsbeslutsundersökningen 2018.

Drygt en fjärdedel av de nyblivna heltidspensionärerna uppgav att de inte velat arbeta ett till två år till, oavsett om de fått högre pension, flexiblare arbetstider, längre semester, bättre arbetsmiljö eller mer stimulerande arbetsuppgifter.

De tre fjärdedelar som däremot hade kunnat tänka sig att arbeta ytterligare ett till två år till uppger faktorer som en högre pension (23 procent), bättre egen hälsa (16 procent) eller möjlighet att få arbeta deltid (15 procent) skulle kunna ha medfört ett sådant beslut. De som gick i pension innan 65 års ålder svarade i högre grad än övriga att mindre slitsamma arbetsmiljöer, bättre arbetsmiljö respektive bättre hälsa hade kunnat påverka åldern för när de valde att gå i pension.

5. Slutsatser

Den här rapporten har visat vad den allmänna pensionen blir efter skatt, både per månad och total utbetald pension, vid olika pensionsåldrar och arbetsinkomster.

Rapporten visar dels det självklara att pensionen per månad blir högre ju senare någon väljer att börja ta ut sin pension. Vidare visar rapporten, kanske också det självklart, att den totalt utbetalda pensionen vid 68 års ålder i samtliga exempel är som högst vid ett uttag från 61 års ålder. Vid 79 års ålder, och således också vid äldre åldrar, är det dock få som tjänat på att ta ut pensionen tidigt.

Rapportens iakttagelser bygger på beräkningar utifrån inkomster mellan 20 000 och 50 000 kronor per månad men kan ändå utifrån dessa exempel konkretiseras i tre mer generella slutsatser:

Personer som har tjänat in relativt lite till sin allmänna pension och som kommer att ha rätt till bostadstillägg vid 65 års ålder *kan* tjäna på att börja ta ut sin allmänna pension så tidigt som möjligt.

För närvarande är tidigaste ålder för uttag av inkomstgrundad pension 61 år. Att ta ut pensionen vid 61 år, oavsett om personen fortsätter arbeta eller inte, ger en högre total utbetald pension än vad personen får genom att vänta med att ta ut pensionen. En lönsam variant för den som kan arbeta vidare skulle därför kunna vara att ta ut pensionen från 61 års ålder och arbeta vidare till 65 års ålder. Slutsatsen gäller förutsatt dagens regler för garantipension och bostadstillägg.

Exempellönen som används i rapporten, som resulterar i iakttagelsen, är en månadslön på 20 000 kronor (i 2018 års pris- och inkomstnivå) men iakttagelsen gäller för samtliga personer som har rätt till bostadstillägg vid 65 års ålder. Exakt vid vilken ålder innan 65 år som personen tjänar på uttaget beror på storleken på bostadstillägget. Exempelpersonen i rapporten som tjänar på pensionsuttaget från 61 års ålder har rätt till högsta möjliga bostadstillägg.

Rapporten visar att den som tar ut pensionen från 61 års ålder och har rätt till högsta möjliga bostadstillägg har vid samtliga åldrar fått mer utbetald total pension än vad personen får vid senare pensionsåldrar. Lägst total pension får den som väntar till 67 års ålder. Rapporten visar också att personer med en inkomst på 20 000 kronor per månad inte tjänar på att arbeta vidare, vilket beror på de marginaleffekter som uppstår inom garantipensionen och bostadstillägget.

Det ska dock kommas ihåg att även om den totala pensionen inte ökar av fortsatt arbete ger det såklart en högre inkomst de månader man arbetar. Arbetsinkomster efter 66 års ålder får dessutom dubbla så kallade jobbskatteavdrag.

Slutsatsen, att personen tjänar på ett uttag av den allmänna pensionen från 61 års ålder, innehåller dock flera osäkerheter. Slutsatsen gäller förutsatt dagens regler för garantipension och bostadstillägg och att personens inkomst, hushålls- och förmögenhetssituation inte förändras så att rätten till bostadstillägg upphör.

Personer som kommer att få rätt till garantipension men inte till bostadstillägg vid 65 års ålder tjänar ofta ekonomiskt, eller förlorar i alla fall endast marginellt, på att börja ta ut sin allmänna pension från 65 års ålder.

För de med hel, eller stor del garantipension, finns sällan fördelar med att vänta med att börja ta ut pensionen till efter 65 års ålder. De exempel med rätt till garantipension som används i rapporten kan även tjäna på att påbörja uttaget från 63 års ålder under förutsättning att de parallellt fortsätter jobba heltid till minst 65 års ålder. De tjänar dock inte på att börja ta ut pensionen innan 65 års ålder och helt sluta arbeta.

Rapporten visar att ett senare pensionsuttag för en person med en månadslön på 20 000 kronor som inte har rätt till bostadstillägg ger en högre utbetald pension vid 90 års ålder men inte vid 80 års ålder. För dessa personer med delar av pensionen från garantipensionen är ökningen av månadsbeloppet vid ett senare uttag inte så stor. Att ett senare pensionsuttag ger en lägre total utbetald pension även vid 80 års ålder gör att senareläggningen av uttaget är tveksamt ur ekonomisk synpunkt. För de individer där månadsbeloppet är viktigare än den totala pensionen lönar det sig dock, i någon mån, att skjuta på uttaget av pensionen.

Viktigt att komma ihåg är också, återigen, att fortsatt arbete alltid ger högre inkomst totalt, även i de fall pensionen inte ökar.

Personer som har inkomstpension och premiepension men inte garantipension eller bostadstillägg tjänar inte ekonomiskt på att börja ta ut pensionen före 65 års ålder.

Som exempellöner i rapporten används för dessa personer en lön på 25 000, 30 000 eller 50 000 kronor i månaden. Dessa inkomstgrupper, i de fall de inte har rätt till bostadstillägg eller garantipension, kommer generellt tjäna ekonomiskt på att arbeta senare upp i åldrarna och börja ta ut pension senare. Det gäller vid såväl 80 som 90 års ålder. Vid 90 års ålder har den som väntade med pensionsuttaget till 67 års ålder, jämfört med 65 års ålder, fått mellan 210 000 och 334 000 kronor mer utbetalt efter skatt i de tre jämförda inkomstgrupperna. Jämfört med den som gick i pension vid 61 års ålder handlar det om så mycket som mellan 635 000 och 913 000 kronor mer i total pension efter skatt.

www.pensionsmyndigheten.se